

Rezumat la proiectul instituțional 15.817.06.01 A ”Abordarea multidisciplinară a capitalului uman și dinamicii populației în vederea creșterii performanței politicilor privind populația și dezvoltarea în Republica Moldova” (2015-2018).

Conducător de proiect: Olga GAGAUZ, dr.hab. în sociologie, conf.cerc.

Obiectivele generale ale proiectului:

- producerea, dezvoltarea și actualizarea datelor detaliate și coerente cu privire la dinamica principalelor procese demografice;
- reconstrucția seriilor de date cu privire la populația în perioada inter censitară;
- colectarea de date suplimentare în baza cercetărilor sociologice;
- elaborarea/ajustarea instrumentelor speciale pentru monitorizarea situației sociodemografice și eficienței politicilor în domeniul populației și dezvoltării.

Cele mai importante rezultate științifice:

Elaborat cadrul teoretico-explicativ cu privire la dezvoltarea și consolidarea capitalului uman în raport cu tendințele principale în evoluția populației, extinsă baza de date cu privire la caracteristicile capitalului uman și dinamica populației (fertilitatea, mortalitatea și migrația).

În baza aplicării principiilor metodologice europene cu privire la înregistrarea fluxurilor migraționale și estimarea efectivului populației rezidente, datelor statistice naționale și internaționale, a fost realizată recalcularea numărului și structurii populației rezidente a Republicii Moldova pentru anii 1980-2015, elaborate noi tabele de mortalitate.

Au fost implementate metode noi de măsurare a procesului de îmbătrânire demografică (vârsta prospectivă, sarcina demografică prospectivă, vârsta mediană prospectivă) având drept scop perfecționarea abordărilor în implementarea *Programului național strategic în domeniul securității demografice a RM (2011-2025)*, precum și monitorizarea procesului de implementare a Planului de Acțiuni de la Madrid (MIPAA).

În baza estimărilor efectivului și structurii populației rezidente a Republicii Moldova a fost elaborată prognoza numărului și structurii populației pentru anii 2014-2035 (trei scenarii), realizată o analiză comprehensivă a tendințelor principale în dinamica și structura populației.

Evidențiate tendințele principale pe piața forței de muncă, elaborată prognoza forței de muncă în baza prognozei demografice pentru populația rezidentă (trei scenarii, anii 2015-2035), determinate concordanța între cerere și ofertă, rezervele de completare a pieței muncii cu populația activă în condițiile scăderii numărului populației și îmbătrânirii demografice, realizate studii cu privire la subutilizarea forței de muncă prin aplicarea aspectelor metodologice stabilite de CISM a 19 (BIM, Geneva, 2013), integrarea economică a persoanelor cu dizabilități, altor grupuri social vulnerabile.

Analizate principalele procese demografice în perioada intercensitară (RP 2004 și RPL 2014). Au fost realizate estimări cu privire la nivelul real al fertilității în Republica Moldova, inclusiv în profilul cohortelor, determinată descendența finală și diferențieri ale fertilității în funcție de nivelul educație al femeilor, apartenența etnică și mediul de reședință.

Au fost reconstituite seriile de date cu privire la mortalitatea populației care au fost incluse în baza internațională de date: *Human Cause of Death database* www.causesofdeath.org; analizate tendințele mortalității prin bolile atribuite consumului excesiv de alcool, estimată contribuția bolilor cardio-vasculare și cauzelor externe de deces în dinamica speranței de viață la naștere, evidențiate unele aspecte ale mortalității în profil teritorial.

În baza datelor internaționale a fost determinat numărul migranților permanenți din Republica Moldova în străinătate, distribuția acestora după principalele țări de destinație, evidențiate problemele ce

țin de evidența fluxurilor migraționale, realizat studiul comparativ al migrației internaționale din Republica Moldova și România și studiul cu privire la emigrația cetățenilor moldoveni în Germania. Efectuată analiza comparativă a metodologiei și practicii de organizare a recensămintelor populației în Republica Moldova, realizat studiului sociologic (600 de respondenți recenzori în cadrul RPL din 2014 și 10 experți naționali și internaționali) care a permis evidențierea problemelor principale în procesul de organizare și colectare a datelor și elaborarea recomandărilor practice ce țin de organizarea și desfășurarea recensământului de runda 2020.

Au fost perfecționate instrumentele de monitorizare a situației demografice: 1) Indicatorul Integral Teritorial de Securitate Demografică (IITSD), realizate calculele pentru anii 2014-2016, elaborată harta interactivă (<http://ccd.md/indicele-securitatii-demografice>), realizată o analiză comprehensivă a situației demografice și socioeconomice în profil teritorial, determinată corelația între dinamica indicatorilor socioeconomi și demografici; 2) implementată/ajustată metodologia de calculare a Idicelului Îmbătrânirii Active (AAI), realizată o analiză comparativă a situației în Republica Moldova și țările UE (http://ccd.ucoz.com/ld/0/43_Policy_Paper_II.pdf), determinat potențialul populației RM pentru îmbătrânirea în condiții active și factorii ce limitează șansele populației de a îmbătrâni activ în sănătate, participare economică, implicare socială și autonomie.

Au fost realizate studii sociologice: ”Excluziunea socială a tinerilor”, ”Caracteristicile sociodemografice ale tinerilor NEET”, ”Asigurarea cu pensie de întreținere a copiilor cu părinții divorțați”, ”Părinții între necesitatea de a munci și responsabilitățile familiale”, ”Alegerea profesiei și aspirațiile tinerilor privind învățământul superior din Republica Moldova”.

În baza cercetărilor realizate au fost conceptualizate unele măsuri de politici ce țin de stabilizarea situației demografice în Republica Moldova, consolidarea calității capitalului uman, ameliorarea sănătății populației și creșterea speranței de viață, prognozarea și managementul pieții muncii, incluziunea socială și economică a grupurilor de populație social vulnerabilă, protecția socială a diferitor categorii de populație, creșterea calității datelor statistice cu privire la populație etc.

Rezultatele cercetărilor au fost aprobate în cadrul Comisiei naționale pentru populație și dezvoltare și recomandate organizațiilor de resort pentru implementare în practică.

Semnificația teoretică a rezultatelor se evidențiază prin generalizarea tendințelor principale în dinamica populației Republicii Moldova, determinarea conexiunilor cu dezvoltarea socioeconomică, aprobarea metodelor noi de cercetare a fenomenelor demografice (speranța de viață sănătoasă, vârsta prospectivă, indicatorii integrali), ceea ce a contribuit la creșterea nivelului teoretic de percepție a particularităților în dinamica proceselor demografice, completarea disciplinelor Demografia, Sociologia populației, Economia socială cu materialele noi.

Semnificația practică a rezultatelor obținute constă în perfecționarea sistemului de indicatori de măsurare a unor fenomene demografice, analiza comprehensivă a principalelor procese demografice, inclusiv în baza prognozei demografice, fundamentarea științifică a măsurilor de politici ce țin de stabilizarea situației demografice și consolidarea capitalului uman.